

[Vrhunsko suho vino](#) Krš Crni, Blatina Krš Bijeli, Žilavka www.blatina.hr

[Live Tv Kijken Op Je Pc](#) Hier Live Tv Kijken Op Je Pc Hier Top Resultaten in Bookmarks! [Jewelry.Bookmarks.Excite.nl](#)

[Ljiljan.ba](#) Vijesti - najinteresantnije vijesti BiH, Hrvatska, Srbija,svijet. www.ljiljan.ba

Kultura

KNJIŽEVNA KRITIKA: DUBRAVKA UGREŠIĆ

Izvan kruga palanke

Dubravka Ugrešić

Datum objave:

18.10.2010 07:00

Autor: [Katarina Luketić](#)

[Povećaj veličinu slova](#)

[Smanji veličinu slova](#)

[Pošalji prijatelju](#)

[Ispiši stranicu](#)

Nova knjiga eseja Dubravke Ugrešić 'Napad na minibar' potvrđuje visoku vrijednost njezine esejistike te označava iskorak iz egzilantske tematike

'Zatvorenost i zaboravljenost znače sigurnost, dok vani, izvan kruga palanke, vlada opasan kaos otvorenog svijeta. Krutost, okamenjenost, stalna pripravnost na obranu, jaka plemenska svijest, infantilizam, formulaičnost u mišljenju, strah od nepoznatog, strah od promjene, apologija čistoće, nevinosti i jednostavnosti, zatvorenost, kult mrtvih, sigurnost, normativnost, konzervativizam, statičnost, antihistoricizam – samo su neke od oznaka palanačkog svijeta.'

Riječi su to **Dubravke Ugrešić** iz eseja *Duh kakanijske provincije* posvećenog opsesiji perifernošću u hrvatskoj modernoj književnosti te djelomično nadahnutog i danas aktualnom **Konstantinovićevo** *Filosofijom palanke*.

Kakanijski je provincijalizam dominirao hrvatskom književnošću i, piše autorica, tek je **Krleža** 'deprovincijalizirao hrvatsku književnost, nametnuvši joj visoke književne standarde' koje je rijetko tko kasnije dosegnuo, 'što je jedan od odgovora zašto je kanonski Krleža u Hrvatskoj i danas omraženi pisac'.

Dok čitam taj sjajni esej o omiljenim akterima, pripovjednim strategijama i predodžbama Kakanije te učmalom i samozaljubljenom

provincijskom kulturnom kozmosu, ne mogu a da ne mislim i o poziciji same Dubravke Ugrešić u ovdašnjoj kulturi, o recepciji njezinih knjiga, o otvorenoj ili prikrivenoj omraženiosti. Ta je omraženiost iznikla iz slična provincijalna duha koji se boji različitih i zazire od vanjskog svijeta, koji ne trpi individualnost i uživa u svojoj retardaciji, koji poništava, obezvređuje, ismijava ili protjeruje one koji remete mir u toploj, dobro zabavljenoj palanačkoj izbici.

Zazor od veličine

Kako drukčije doli provincijskim nagonima objasniti činjenicu da do danas nije sasvim razobličena sramotna hajka na vještice iz devedesetih? Kako

objasniti da se u krugovima koji imaju moć da utvrđuju književne kanone ovoj autorici ne priznaje visoka književna vrijednost, koja je pak potvrđena tolikim inozemnim prijevodima i čitanjima?

Kako to da ovdašnja književna kritika kad procjenjuje njezine knjige bitno povisuje ljestvicu vrijednosti i ravna se univerzalnim kriterijima (kriterijima za klasike), dok istu ljestvicu snizuje kad je u pitanju bolje prilagođen lokalni pisac?

Kako to da je nagrade stalno zaobilaze i da donedavno nije imala pravog hrvatskog izdavača?

Da je ne zovu na sajmove, da – aktualni primjer – ministarsko-akademsko-izdavačka družina koja složno zida kuću nacionalne književnosti na Frankfurtu opet šalje pisce čija su djela većinom ispod razine njezinih knjiga?

To su pisci – kako je jedan od njih sam rekao – 'koji ni po čemu nisu kontroverzni'.

Znači, biti poslušan, ne zamjerati se i imati dobro zdravlje – eto formule za ovdašnju književnu perspektivnost.

Istina, Ugrešićka nije neka umiljata literarna zvjerčica, njezin tekst nije predenje koje umiruje kulturnu ili političku elitu, njezin je autorski glas samosvojan i nepokoren. Ona piše o temama koje su ovdje još tabu, ona se buni, upozorava, analizira, podsjeća, ironizira, ne skriva emocije, polazi od detalja i vlastitog iskustva, ne dajući se zavarati demokratskim konfetama i vanjskim sjajem postuđmanove kulturne epohe.

Nema sumnje, palanka melje uspješne ljude, prezire i poništava kvalitetu u kojoj ne vidi vlastite zasluge i iz koje ne može izvući vlastitu korist. Ugrešić u tome nije usamljena.

Trans – temeljno stanje suvremenosti

Nova knjiga eseja D. Ugrešić *Napad na minibar* (objavljena kod beogradske Fabrike knjiga, a uskoro u hrvatskom izdanju u Frakturi), u kojoj se nalazi spomenuti esej *Duh kakanijske provincije*, potvrđuje visoku vrijednost njezine esejistike, te označava iskorak iz egzilantske tematike.

U ovim se esejima nastalim u posljednje tri godine vide tragovi ranijih tema, motiva i strategija pisanja, te se iznova ispisuju, na drukčiji način, traumatični odnosi nacionalnog i osobnog identiteta, zaborava i arhiviranja, svakodnevice i historije... I dalje je ishodište eseja često osobno iskustvo, i dalje su tekstovi obojeni političkim – jer, književna nevinost, stvaranje u kuli bjelokosnoj daleko od političkih bojišta je mit građanske kulture koja zapravo insistiranjem na tom mitu traži amnestiju za svoje postupke.

Ali, ono što je u ovoj knjizi bitno drukčije odnosi se, s jedne strane, na proširenje diskursivnog polja i s druge, na značenjsku univerzalnost.

Ispovjedni diskurs, naime, ovdje je bitno obogaćen humorom i autoironijom, a raniji arhiv o socijalističkoj svakodnevici upotpunjen brojnim referencama na suvremenu kulturu: knjige, filmove, izložbe, gradove u kojima boravi... Snažan ironijski pečat, kojim udara i po priči o izgonu iz matične kulture, bio je primjetan već u romanu *Baba Jaga je snijela*

'Baba Jaga je totalni autsajder i ljudi je se boje'

Tajna mršavljenja

Kako smršaviti 10-15 kg za 26 dana? Knjiga za revolucionarni dijetni plan!

[ETARGET oglasi](#)

jaje, u sjajnom igranju s vještichjom simbolikom i vlastitim identitetom.

Ta urnebesna, babsko-vještichja duhovitost ključna je u efektivnim kraćim esejima iz prvog dijela ove knjige napisanima prvotno za novine, u kojima je odlično pogodena mjera intrigantnosti i erudicije, humora i autorske elegancije, nepodilaženja čitatelju i

pisanja u žanru.

U temama i ukupnoj semantici odražava se pak utjecaj višegodišnjeg participiranja u drugom kulturnom kontekstu, kao i iskustvo nepripadanja nacionalnoj kulturi i nesudjelovanja u zatvorenim ritualima književnih inicijacija.

Ugrešić ne gleda više toliko u retrovizor, njezin pogled nije upućen samo tamo otkuda je bila prisiljena otići. Nju sada okupira svijet transkulturalnih identiteta, izbrisanih granica i univerzalnih tema medija, pisanja i potrošnje, svijet 'tekuće modernosti' (pojam **Z. Baumana**) koji donosi novu usamljenost i određuje naše pojedinačne identitete.

Ona piše o tržištu rada, mrežama migracija i deklasiranima ljudima Europe, o medijskoj tiraniji zdravog života i mitu o dugovječnosti, o opsjednutosti poznatima i privatnosti zbog čega 'svi pišu a nitko ne čita, svi govore, a nitko ne sluša'...

U najdužem i najzanimljivijem eseju iz knjige pod naslovom *KK* definira novu karaoke kulturu koja je zamijenila staru kulturu narcizma i postmoderne. U njoj se mijenja hijerarhija unutar odnosa Autor, Djelo i Recipijent, pri čemu posljednji dobiva ulogu koju nije imao nikada ranije. U tom eseju Ugrešić bolje od ikoga dosada u hrvatskoj esejistici kormilari virtualnim svijetom, paralelnim stvarnostima, hipertekstovima, kolektivnim djelima, granicama medija, Avatarima i fenomenima popularne kulture.

POČETNICA

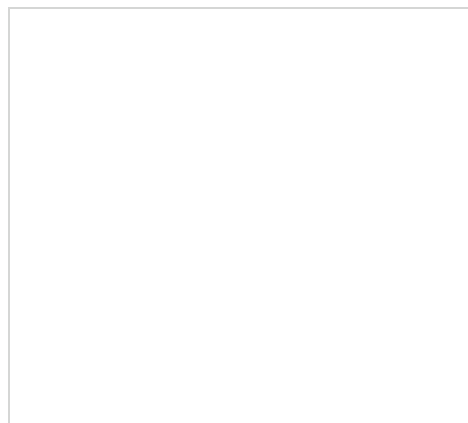
Pišući o kulturi amatera, Dubravka Ugrešić stavila se u poziciju jednog. Izložbom 'Početnica za nepismene' u Beogradu pokazala je svoje likovne radove.

Esej je to o naravi medija, o komunikaciji, novoj kreativnosti i carstvu amaterizma, o transu – uranjanju u sebe i vlastite aktivnosti – kao 'temeljnomo stanju suvremenosti'. Pri tome ona odlično povezuje na prvu toliko udaljene pojave kao što su gobleni, dvojnici zvijezda, Kusturićino izmišljanje tradicije, fan fiction i romani neobrazovanih tinejdžera koji imaju milijunske naklade u Japanu i Americi.

Sjećanje jedne vještice

No, od svih tih inspirativnih eseja, jedan će, pretpostavljam, odjeknuti najsnažnije u ovdašnjim kulturnim krugovima; jer više od pitanja mobilnosti, interneta, konzumacije kulture..., više od svega, ovdašnju javnost zanima osobna priča Dubravke Ugrešić.

Svoju verziju autorica vrlo otvoreno, bez fikcionalna šifriranja, iznosi u tekstu *Pitanje optike*, čije je pisanje bilo potaknuto intervjuom poznatog rusista i njezina nekadašnjeg kolege s fakulteta.

'Da sam ovisila o ovoj sredini, valjda me ne bi ni bilo'

Intervjuu je odmotao klupko, i Ugrešić piše o atmosferi u kojoj je napustila zemlju, medijskom linču koji je kulminirao tekstem *Vještice iz Rija*, ignoriranju kolega s fakulteta, zdušnom sudjelovanju dijela provincijske rulje u njezinu javnom cipelarenju...

Potpirivači te lomače, podsjeća ona, i danas rade u medijima, kreiraju kulturnu scenu, i, umjesto retorike isključivanja neistomišljenika sad su preuzeli – za današnju politiku unosniju – retoriku pomirljivosti i lažne otvorenosti.

Ljudi su to, rekao bi **Mirko Kovač**, što su prošvercali svoje živote, neokrznuti izašli iz devedesetih, pa se sada još javno hvale da čitaju knjige žene na čijem su nestajanju predano radili.

Sve o temi: [dubravka ugrešić](#) | [književna kritika](#)

[Ispiši stranicu](#) | [Komentiraj](#) | [Pošalji prijatelju](#)

5

[Podijeli](#)

58

zalando JACK & JONES

▶ Naar de shop Gratis verzending!

Images of clothing items: a green t-shirt, a plaid shirt, a grey sweater, a blue long-sleeve shirt, and three pairs of shoes (black sneakers, brown boots, and grey sneakers).

Tajna mršavljenja

Protokol za mršavljenje koji ne može nadmašiti niti jedna druga dijeta!

Problemi s kožom ?

Akne Bubuljice Crvenilo Gljivice Silverex sprej-jedinstven učinkovit

Tajna svih tajni

Pouke vječne vrijednosti Indijske mistične tradicije

Zbogom šefe

Odlazim jer sam pronašla bolji posao! Pitate se kako? Kliknite i saznajte!

ETARGET reklama

Vežane vijesti

BRANKO MALEŠ: 'VERTIGO'

Sumanuta vrtoglavica i ljekoviti trans

Biografija čudnog profesora književnosti koji nas je pročitao

Alek Popov: Sofia calling

Profil izdao 'Trinitas' Ivana Supeka

Tportal Hr on Facebook

Like

75,755 people like Tportal Hr

Images of users: Leo, Dražana, Helena, Krunoslav, Svetlio, Tomislav, Sebastijan, Lidija, Nikolas, Petra

Facebook social plugin